

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
кандидаткиње Соње Миловановић

*ТЕКСТЕМЕ КАО СТИЛСКЕ ДОМИНАНТЕ
У ПЕСНИШТВУ НОВИЦЕ ТАДИЋА*

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију:

30. 05. 2018. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду

САСТАВ КОМИСИЈЕ

1. Др Милош Ковачевић, редовни професор за научну област Српски језик и Општа лингвистика; година избора у звање: 1995; запослен на Филолошком факултету Универзитета у Београду.
2. Др Радивоје Микић, редовни професор за научну област Српска књижевност; година избора у звање: ХХХХ; запослен на Филолошком факултету Универзитета у Београду
3. Др Драган Бошковић, редовни професор за научну област Српска књижевност; датум избора у звање: хххх; запослен на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

2. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1) Име, име једног родитеља, презиме

Соња (Младен) Миловановић

2) Датум рођења, општина, Република

08. 07. 1979. Савски венац, Београд, Србија

3) Датум одбране, место, и назив мастер тезе

Одбрана мастер рада 04. 11. 2009. на Филолошком факултету у Београду:
Језичка структура и стилске одлике циклуса НА КОСОВУ Милана Ракића

3. НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

*ТЕКСТЕМЕ КАО СТИЛСКЕ ДОМИНАНТЕ У ПЕСНИШТВУ
НОВИЦЕ ТАДИЋА*

4. ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића* кандидаткиње Соње Миловановић обухвата 270 страница текста нормалног (1,5) компјутерског прореда.

Подељена је на шест текстуалних поглавља: 1. *Увод* (стр. 1-5), у коме се образлаже а) *предмет* истраживања (а то је утврђивање, опис и интерпретација текстова као стилских доминанти у поезији Новице Тадића), б) *циљеви* истраживања (а основни је да се опишу наративни, дескриптивни и дискусионни текстове или микродискурси, као и њихове комбинације и да се утврди њихова стилска особеност, као и остале карактеристичне црте Тадићеве поезије, пре свега доминантне стилске одлике и стилски поступци), и в) *теоријско-методолошки оквир* (где се као основна метода истраживања издваја и образлаже интегралностилистичка метода, која подразумева анализу јединства структурно-семантичког и поетско-стилистичког аспекта текстова); 2. *О термину текстова* (стр. 6-30), где ауторка најпре даје преглед литературе који се делом или у целини баве текстомистаки, да би дошла до једнозначног одређења његовог значења. Указујући да литература под текстомом подразумева и текстуални елемент и текстуалну јединицу и исказ, и да се под њу подводи и јединица текста али и тип текста, као и да постоје разлике у класификацији текстова: према типу говора и према жанру - ауторка

закључује да "због овакве термиолошке колебаљивости, и поред великог научног интересовања за текст као највећу језичку јединицу, текстама као термин још увек није широко прихваћен, јер нема једнозначну дефиницију, што се, између осталог, види и по томе што га нема у активној научној претрази. Такође, термиолошка разноликост указује на сложеност ове текстуалне јединице, односно на различита схватања и приступ тексту као највећој дискурсној (језичкој) јединици" (12).

Одређење текстеме ауторка директно везује за одређења самога текста, које се темељи на сосировском или персовскоморисвском схватању језичког знака. "Према првом схватању, то је јединица коју чине хијерархијски мање јединице, али која и сама може бити, односно јесте јединица текста. Према другом, текстама је једнака тексту, односно целом исказу, како исказ одређује Бахтин. А пошто је цела песма овде исказ, и то секундарни (јер је реч о књижевноуметничком тексту), текстеме се, према функционално-смисаноим типовима говора али и општетекстуалном нивоу, деле на дескриптивне, приповедне, дискусионе и на текстеме комбинованог типа". На крају ауторка даје диференцијацију текстеме и текстостилеме, на основу поређења за стилсема и стилске фигуре. Јер, као што је свака стилска фигура стилем, али не и обрнуто, тако и свака текстостилема јесте текстама, док свака текстама није нужно и текстостилема; 3. *Осврт на стваралаштво и рецепцију поезије Новице Тадића* (31-45), где ауторка осветљава онај вид рецепције који има непосредне везе са испитивањем поетичких промена и развојних фаза Тадићевог песништва како би се уочиле тачке пресека и врсте преокрета, које доводе до лакшег осветљења целини Тадићевог песничког дела. Ти "преокрети" тичу се како тематских промена тако и промена у погледу начина обликовања текста. Тематски су прву фазу Тадићевог певања обележила фантастична и фантазмагорична бића (скакутани, кезила, грицкала, Огњена Кокош итд.), то јест песнички "напор означавања" да се именује до тада непознато, док се у другој стваралачкој фази врши померање од симболичког ка веристичком песништву, као и израженији преокрет од демонске ка сакралној сфери. Прекретничке збирке у том погледу су *Потукач* и *Непотребни сапутници*, које и временски настају на средини песниковог стварања. Што се пак тиче промена у начину обликовања текста, оне се тичу разлика у типу текста (дескриптивне, наративне текстеме), у жанровским одликама (лирска прича, лирски запис, поетска проза), те укључивању различитих књижевних жанрова средњовековне и народне поезике (басне,

басме, загонетке, поучне приче и др.). С обзиром на критеријум типа текста, ауторка закључује да је Тадић компоновао песме дискусионим, или дијалогским поступком подједнако често као и наративним и дескриптивним поступком; 4) *Макродискурси у поезији Новице Тадића* (46-194), где се даје стилистичка анализа Тадићевих збирки поезије као макродискурса и анализа песама унутар тих зборки као микродискурса, али и анализа веза и односа међу збиркама као деловима надцелине (песничког опуса Новице Тадића), при чему се), резултати истраживања односе на структурирање микротекстова и макротекстова, али и на дијалог унутар Тадићевог песничког дела (интеркохезију). Резултати такве анализе укључују неколико аспеката: а) доминантне стилске поступке у оквиру микродискурса (а то су: метафора, метонимија, контраст, амплификација, акумулација); б) везе и односе међу микродискурсима једне збирке, једног макродискурса (прстенаста или градациона линија лирског сижеа у првим Тадићевим књигама, а у каснијем стваралаштву радијални тип веза међу песмама и драматуршка композиција књиге); в) везе и односе међу микродискурсима различитих збирки - макродискурса (постоје везе и међу песама различитих збирки, јер Тадић развија лирску причу и ван граница једне збирке, протежући је на читаво стваралаштво); и г) везе и односе међу збиркама, тј. макродискурсима (постоје разноврсти преплета међу збиркама, а најважнији се тичу поетичке доследности и у представи теме стваралаштва, која се, уз друге доминантне Тадићеве теме, попут теме зла, грех, покајања и др., показала као једна од преовлађујућих песничких преокупација од почетка до краја његовог стваралаштва). 5. *Доминантне одлике Тадићевог стила* (195-254), у овом делу рада на одабраним примерима ауторка употпуњава слику о стилском потенцијалу Тадићеве поезије, издвајајући оне поступке који су до сада у књижевно-критичкој литератури мање обрађени, или узгред помињани, јер је само изузетно језичко-стилски аспект био предмет научне анализе. Анализирани су различити стилски поступци који илуструју фигуративност и дијалогичност као две доминанте одлике Тадићевог песничког стила. У оквиру дијалогичности осветљава се разлика између дијалогичности и дијалога, и проблемски поставља питање лирске субјективности, односно онога ко у песми говори. Гласови других класификују се на експлицитне и имплицитне, који се у подробној стилистичкој анализи даље поткалсификују и детаљно научно соевтљавају. У другом делу поглавља анализирана је фигуративност као доминантна стилска одлика Тадићеве

поезије, и то на примерима а) глаголске метафоре, б) фразологизама, в) амплификације и акумулације, као темељних микростилистичких поступака у оквиру структурисања текста као текстостилеме у Тадићевој поезији; 6. *Закључни осврт* (255-258) где су у виду сажетка, према у методолошком делу рада издвојеним критеријумима анализе, дати основни резултати истраживања текста у песништву Новице Тадића.

Текстуалним поглављима претходи *Резиме/ Summary* са кључним речима на српском и енглеском језику, док се теза завршава списком за рад све релевантне *Литературе* (259-270), разврстане у неколико категорија: а) извори, б) речници, в) теоријска литература, и г) предметна литаратура.

5. ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића* кандидаткиње Соње Миловановић припада области стилистике, и то интегралне стилистике која обједињује књижевну и лингвистичку стилистику. Уже одређено, докторска дисертација Соње Миловановић припада изузетно ретким монографијама које за предмет анализе имају текст као надреченично јединство, тј. монографијама чији је предмет анализе текстостилистика. Дисертација представља сретан спој стилистичке теорије и стилистичке анализе. То истовремено значи да она има комплементаран теоријски и аналитички део. У теоријском делу кандидатикња се пре свега бави осветљењем, у србистичкој стилистици ретко употребаваног термина текста: и то његовим статусом у науци, аналогijом са другим јединицама језичког система, односом према тексту и исказу, али и према текстостилема као основној јединици текстостилистике, при чему се показује да свака текстостилема нужно јесте и текстама, али да обратно не важи: свака текстама нужно није и текстостилема.

Аналитички део рада садржи двоврсну интерпретацију: интерпретацију макродискурса (Тадићевих седамнаест песничких збирки објављених за песниковог живота) и, унутар сваког од њих, интерпретацију микродискурса (појединачних песама), како би се, укључивањем и хоризонталног и верикалног плана анализе, издвојиле и описале кохезионо-кохеренцијске везе и односи унутар читавог Тадићевог песничког опуса. Те везе су пре пре свега анализирани у оквиру тематског круга аутопоетичких песама, и теме аутентичног стваралаштва, што је одлика свих Тадићевих песничких збирки – од прве до последње.

Друга целина аналитичког подручја рада представља анализа дијалогичности и фигуративности као доминантних одлика Тадићевог стила на нивоу микродискурса, тј. појединачних Тадићевих песама. У оквиру анализе дијалогичности ауторака разматра и шире теоријски план овог питања, док у фигуративности фигуративности издваја и анализира у литератури непомињане или мање помињане Тадићеве стилске поступке, као што су глаголска метафора или фразеологизми, односно поступке који се осветљавају из у литератури неосветљаваног стилистичког аспекта - кави су амплификацији и акумулацији.

Анализа текстова као стилских доминанти у песничком опусу Новице Тадића иако примарно стилистичка, заправо је проведена као интердисциплинарна. Поред критеријума стилематичности и стилогености као основних стилистичких критеријума, ауторка се у раду користила и критеријумима других дисциплина којима је предмет истраживања (уметнички) текст – поетике, семиотике и текстлингвистике. Интердисциплинарни план омогућио је да се детаљније и свеобухватније осветле пре свега кохезионе и кохеренцијске везе унутар Тадићевог песништва, односно укаже на оно по чему је тај опус јединствен и препознатљив.

Дефинишући, након исцрпног приказа литературе у којој се тај термин спомиње, тексту као читав исказ (текст, песму), односно знак, а одређујући га као микродискурс - Соња Миловановић је у дисертационом раду остварила следеће значајне резултате: а) издвојила и описала наративне, дескриптивне, дискусионе и комбиноване типови текстова, као највеће језичке (текстулане) јединице и утврдила њихове стилске особености у поезији Новице Тадића; б) осветлила врсте описа, наратије, дискусије и одредила њихова функција у Тадићевој поезији, и в) протумачила нијансе у слици света, егзистенцијалном осећању или природи и позицији лирског субјекта.

У дисертацији су потврђене готово све постављене хипотезе, и то: а) према условној подели Тадићеве поезије на тзв. демонску и хришћанску фазу, разлике постоје у избору и комбинацији језичких јединица, интонацијских промена, типу и функцији песничке слике, што указује и на разлику у композицији песме као стилистичком микродискурсу, те и збирке као стилистичком макродискурсу; б) анализа текстостилема показује не само разлике већ и нијансе у моделовању те две слике света; в) постоје специфичности тематског круга песама о песми и дијалогичности као доминантној стилској одлици; и г) остаје отворено питање да ли су две поменуте фазе два различита погледа на свет или тек

модификација јединственог доживљаја света, и у том контексту – да ли су појединачне збирке затворене поетске целине или пак подјединице јединствене поетике.

Докторанткиња је у својој тези доказала да је са становишта стилистике текста, тематско језгро о стваралаштву отворило пут ка откривању и испитивању стилистичког језгра Тадићеве поезије, а оно је превасходно драмске природе. Доказано је је Тадићев песнички текст и наративног, и дескриптивног, и дискусионог односно комбинованог типа, како се текстеме према типу деле, о готово увек заснован на неком драмском елементу, попут природе лирског ја или његовог односа са лирским ти, или на драмској структури – ужој, микронаративној, која указује на развој одређене теме или ситуације у оквиру неколико песама, или широј – композицији збирке. Показало се такође да је, и када је књига према спољашњој композицији престенаста, њена унутрашња композиција често драмска. А на драмски стил упућује и дијалогичност као доминатна одлика Тадићевог стила, и то и према начинима на које је остварена и на основу функције коју у песми има.

Дисертација *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића Соње Миловановић* припада подручју интегралне (лингвистичко-књижевне) стилситике српскога језика. То је прва монографија овога типа у србистици. И по критеријумима анализе и по резултатима анализе она представља врло вредно научно дело, и значајан допринос како за србистичку стилстику, тако и за теорију стилситике уопште – стилситике као интердисциплинарне области у којој се укрштају критеријуми и поетике, и семиотике и лингвистике текста. По осветљењу термина текстема и његовог места међу стилистичким, текстолингвистичким и поетичким терминима – монографија Соње Миловановић представља допринос и теорији стилистике, посебно оне интегралне.

6. СПИСАК КАНДИДАТОВИХ НАУЧНИХ РАДОВА

Соња Миловановић објавила је 22 (двадесет и два) оригинална научна рада у категоризованим часописима и рецензираним зборницима са домаћих и међународних научних скупова. Готово сви ти радови припадају научној области из које је рађена дисертација – области стилистике. Осим тога, Соња Миловановић је објавила и три приказа, и написала четири поговора за збирке поезије српских песника.

I: ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РАДОВИ

1. Миловановић, Соња (2010). Језичка структура и стилске одлике песме

”Симонида” Милана Ракића, *Узданица*, Год. 7, бр. 1, Јагодина: Педагошки факултет, 79–90. ISSN 1451-673X

2. Миловановић, Соња (2011), Структурни типови и стилске одлике поетског исказа Новице Тадића, у: (ур. Милош Ковачевић) *Савремена проучавања језика и књижевности*, Година II /књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 367–378. ISBN 978-86-85991-30-1

3. Миловановић, Соња (2012). Језичко-стилске одлике романа *Одбрана и последњи дани* Борислава Пекића, у: (ур. Милош Ковачевић), *Савремена проучавања језика и књижевности*, Година III /књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 265–276. ISBN 978-86-85991-39-4

4. Миловановић, Соња (2012). Структурни типови и стилске одлике поетског исказа Новице Тадића, у: *Кад помислим на себе кришом се прекрстим* (ур. Јован Делић), Плужине, Нови Сад: Центар за културу плужине, Orpheus, 83–97, ISBN 978-86-7954-109-3

5. Миловановић, Соња (2012). Типови и функције елипсе у роману *Топ је био врео* Владимира Кецмановића, *Радови филозофског факултета*, број 14, књ. 1, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 499–518. ISSN 1512-5858

6. Миловановић, Соња (2013). Структурне и семантичке одлике и особености песме *Окце, окце зло* Новице Тадића, у: (ур. Милош Ковачевић), *Савремена проучавања језика и књижевности*, Година IV/ књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 389–400. ISBN 978-86-85991-50-9

7. Миловановић, Соња (2014). Хифенска метафора и њене функције у поезији Новице Тадића, у: *Огњено перо Новице Тадића* (ур. Драган Лакићевић), Београд: Српска књижевна задруга: Филолошка гимназија, 205–215. ISBN 978-86-379-1250-7

8. Миловановић, Соња (2014). Стилско-семантичке одлике песме *Јефимија* Милана Ракића, у: *Савремена проучавања језика и књижевности* (ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић), Година V/ књ. 1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 357–365. ISBN 978-86-85991-60-8

9. Миловановић, Соња (2014). Изгубљено име – стилистичка анализа песме ”Узалуд је будим” Бранка Миљковића, у: *Моћ речи* (прир. Александра Лаковић), Крагујевац: Народна библиотека „Вук Караџић”, 177–187. ISBN 978-86-83007-46-2

10. Миловановић, Соња (2014): Верзије збирке *Напаст* Новице Тадића, у: *Зборник Матице српске за књижевност и језик* (ур. Јован Делић), књ. 62, св. 2, Нови Сад: Матица српска, 539–554, ISSN 0543–1220 10.

11. Миловановић, Соња (2015). Индивидуална лексика у причама Радована Белог Марковића, у: *Интерпретације у Телијама* (ур. Радивоје Микић), Лајковац: Градска библиотека Лајковац, 155–179. ISBN 978-86-89029-05-5

12. Миловановић, Соња (2015), Стилска генеза фразеологизама у поезији Новице Тадића, у: *Савремена проучавања језика и књижевности* (ур. Милош Ковачевић), Година VI/ књ. 1. 315–323, ISBN 978–86–85991–74–5

13. Миловановић, Соња (2015), Експресивност глагола у поезији Новице Тадића, *Научни састанак слависта у Вукове дане 45/1*, Београд: Међународни славистички центар, 457–467.

ISSN 0351–9066

14. Миловановић, Соња (2015), Лексичка вертикала књиге ”Не тикај у ме” Рајка Петрова Нога, у: *Поетика Рајка Петрова Нога* (ур. Јован Делић), 395–418, ISBN 978–86–7095–216–

4

15. Миловановић, С. (2015), Час великог презрења: Лингвостилистичка анализа песме ”Ненадање” Ранка Јововића у: *Ранко Јововић, песник* (ур. Драган Хамовић), Краљево: Народна библиотека ”Стефан Првовенчани”, 126–140. ISBN 978–86–81355–79–4
16. Миловановић, Соња (2016), Стилистички поступци контраста и елипсеу песничкој збирци ”Окриље” Новице Тадића, у: *Српски језик, књижевност, уметност* (ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић), Година X, књ.1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 239–246, ISBN 978–86–85991–94–3
17. Миловановић, Соња (2016), Кључне речи Тешићевог поетског речника (у светлу метафоре и парадокса) у: *Звук, метар и смисао у поезији Милосава Тешића* (ур. Јован Делић, Александра Јовановић), Београд, Требиње: Институт за књижевност и уметност, Дучићеве вечери поезије, 279–301. ISBN 978–86–7095–227–0
18. Миловановић, Соња (2016), Три тачке у: *Анатомија романа Путникова циглана Радована Белог Марковића*, ур. (Биљана Несторовић, Драган Лакићевић), Лајковац, Београд: Градска библиотека Лајковац, Српска књижевна задруга, 293–300. ISBN 978–86–86991–17–1
19. Миловановић, Соња (2017), Уистину, поезија у: *Поезија Тање Крагујевић* (прир. Мирјана Станишић), Београд: Задужбина ”Десанка Максимовић”, Народна библиотека Србије, 73–86, ISBN 978–86–82377–56–6
20. Миловановић, Соња (2017), Императивност у поезији Новице Тадића, у: *Контексти III* (ур. Жељко Милановић), бр. 3, Нови Сад: Филозофски факултет, 147–160, ISBN 978–86–6065–409–2
21. Миловановић, Соња (2017), Самозаборав језика: реч, речник, реченица Радовићеве поезије, у: *О поезији и поетици Борислава Радовића* (ур. Драган Хамовић), 373–391, ISBN 978–86–7095–231–7
22. Миловановић, Соња (2017), Имагинарни пејзажи Живорада Недељковића: Језик између слике и игре, у: *Живорад Недељковић, песник* (ур. Драган Хамовић), стр. 217–227, ISBN 978–86–80522–19–7

II: ПРИКАЗИ

1. Миловановић, Соња (2013), Новица Тадић. 2012. *Сабране песме Новице Тадића*, Приредио Драган Хамовић, Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори – Издавачки центар Подгорица, 5 књига, *Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду*, Год. 3, Бр. 3, 221–224, Нови Сад: Филозофски факултет, ISSN 2217-8546
2. Миловановић, Соња (2013), Савремена српска поезија у лингвистичком кључу, „Језик српских песника” Александра Милановића, *Радови Филозофског факултета у Источном Сарајеву*, Број 15 / књига 1, 571–578, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву. ISSN 1512-5858
3. Миловановић, Соња (2016), Стил као свет књижевног дела, Милош Ковачевић ”Стил и језик српских песника”, *Књижевна историја*, Год. 48, бр. 159, Београд: Институт за књижевност и уметност, 381–384. ISSN 0350-6428

III: ПОГОВОРИ

1. Миловановић, Соња (2017), ”Шапат о нестајању и трајању”, поговор песничкој књизи Братислава Р. Милановића *Одрон светлости*, Београд, Алексинац: Српска књижевна задруга, Ценатр за културу и уметност, 83–91. ISBN 978–86–379–1343–6

2. Миловановић, Соња (2017), "Путовати значи живети", поговор песничкој књизи Сине Гаврића *Путоописи*, Београд, Књажевац: Радио-телевизија Србије: Радио Београд 2, Фестивал културе младих Србије 87–91. ISBN 978–86–6195–121–3
3. Миловановић, Соња (2017), "Космос се из пупка рађа", поговор песничкој књизи Јоване Маројевић *Убери ме*, Чачак: Градска библиотека "Владислав Петковић Дис". 73–78, ISBN 978–86–83375–89–9
4. Миловановић, Соња (2018), "Археологија завичаја", поговор песничкој књизи Шимона Цуботе *Последњи траг Хипербореје*, Београд, Књажевац: ЈМУ Радио-телевизија Србије, Фестивал културе младих Србије, 63–68. ISBN 978–86–6195–137–4 (RTS)

7. ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање које је у својој докторској дисертацији *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића* уобличио Соња Миловановић довело је до великог броја чврсто утемељених, научно релевантних закључака. У србистичкој и/или сербокroatистичкој литератури пре дисертације Соње Миловановић није постојала ниједна монографија нити монографска студија посвећена песништву Новице Тадића. Ретки су били стилистички и уопште лингвистички радови који су се бавили језичким, стилским или језичкостилским питањима поетског текста Новица Тадића. Осим тога, у српској стилистици, ни оној књижевној ни оној лингвистичкој, ни оној интегралној - био је готово непознат и сам термин *текстема*, а камоли да су постојале монографске обраде текстова у србистичкој стилистици.

1. Тако је дисертација Соње Миловановић *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића* не само прва монографска обрада песништва Новице Тадића него и прва монографска обрада текстова у српској стилистици уопште.

2. Ауторка, након исцрпног прегледа литературе, тексту дефинише као читав исказ (текст, песму), односно знак, одређујући га као микродискурс. Притом су микродискурси тумачени у контексту макродискурса (збирке), али и путем веза и односа које граде и међу различитим макродискурсима. Тако је ауторкин правац анализе ишао у два смера – од дела ка целини и обрнуто, чиме су утврђене тачке пресека и промена унутар одређених поетичких целина, као и унутар читавог Тадићевог опуса. На основу тачака пресека у дисертацији је утврђено да у Тадићевом песништву нису доминантни само наративно-дескриптивни микродискурси, како је у критици више пута истицано, већ да у доминанте улазе и дискусионе текстеме. Тачније речено, текстеме комбинованог типа најчешћи су начин структурисања текста, али је стилистичко језгро Тадићеве поезије превасходно

драмско, јер се драмски елементи испољавају или у композицији целине збирке или унутар микродискурса – претежно у дискусионом и дијалошком поступку.

3. Што се пак језичко-стилског и семантичко-поетског аспекта текста тиче, Соња Миловановић је доказала да, с обзиром на условну поделу Тадићеве поезије на тзв. демонску и хришћанску фазу, разлике постоје у избору и комбинацији језичких јединица, интонацијских промена, типу и функцији песничке слике, што указује и на разлику у композицији песме као стилистичком микродискурсу, али и песничке збирке као стилистичком макродискурсу.

4. Ауторка је доказала да је "тематски круг о поезији и писању не само важан у Тадићевом поезији (што је иначе и одлика модерног песништва), већ да је то била једна од песникових константних преокупација, од првих до последњих књига. Зато се, као посебан тематски сегмент, издвојило тематско језгро песама о песми унутар Тадићевог опуса и, путем интер и интра кохезије, указало на присуство концептуалне кохеренције у Тадићевом стваралаштву".

5. Један од главних резултата докторанткињине дисертације односи се на откриће карактера стилистичког језгра Тадићеве поезије, које је првенствено *драмске природе*. Свака Тадићева Текстема - била она наративног, дескриптивног, дискусионог или комбинованог типа - "готово увек је заснована на неком драмском елементу, попут природе лирског ја или његовог односа са лирским ти, или на драмској структури – ужој, микронаративној, која указује на развој одређене теме или ситуације у оквиру неколико песама, или широј – композицији збирке".

6. У Тадићевом песништву једна од доминати јесте и фигуративност, унутар које је ауторка издвојила најсуштатсвеније фигуративне јединице и/или поступке. Тако је анализирана глаголска метафора као вид фигуративности којим песник предочава визију света као испразне приче, потом је истражен стилематични и стилогени план амплификације и акумулације како би се показала разноликост у грађењу песме и интензификацији основног песниковог доживљаја света и лирског субјекта у том свету, а први пут је у налази тадићеве поезије анализиран и фразеолошки слоју Тадићеве поезије, којим песник гради непосредан и колоквијалан стил.

7) У дисертацији Соње Миловановић дат је конзистентан модел анализе који може бити образац описа текста код било ког песника. А тај модел је посебно битан због

непрекинутог интересовања за интегралностилистички приступ књижевноуметничком тексту уопште.

8. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Промишљеном и теоријски утемељеном интегралностилистичком методом кандидаткиња је дошла до читавог низа истински иновативних увида и закључака о песништву Новице Тадића. Те је закључке у својој докторској дисертацији изложила прегледним и јасним метајезиком, примереним стилистичкој и текстолингвистичкој проблематици саме теме.

9. ПРЕДЛОГ

Све наведено недвосмислено показује да је Соње Миловановић научно врло успешно обрадила захтевну тему о текстемама као стилским доминантама у песништву Новице Тадића. У својој докторској дисертацији Соња Миловановић испољила је све врлине доброг (лингво)стилисте – добру кореспонденцију са обимном и теоријски и дисциплинарно разнородном литературом, добро познавање и примену научне стилистичке методологије, врло добру примену и хијерархизацију различитих критеријума анализе, изражен смисао за интерференцију анализе и синтезе, и врло добру класификацију и опис обимног и тектемски разнообразног корпуса.

Зато са задовољством предложимо Наставно-научном већу Филолошког факултета у Београду да докторску дисертацију Соње Миловановић *Текстеме као стилске доминанте у песништву Новице Тадића* прихвати, и кандидаткињи одобри усмену одбрану пред комисијом која и потписује овај извештај.

Београд, 12. 6. 2018. године

Чланови комисије:

Др Милош Ковачевић, редовни професор

Др Радивоје Микић, редовни професор

Др Драган Бошковић, редовни професор
